

Josip Matešić

Josip Matešić je rođen 4. rujna 1927. godine u Kaptolu nedaleko od Slavonske Požege. Osnovnu je školu pohađao u Kaptolu, a Klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomira VIII. grupu (za narodni jezik i književnost), ruski i njemački jezik. Od 1954. do 1956. godine (s prekidima zbog odlaska u inozemstvo) radi kao

asistent na Akademiji za kazališnu umjetnost u Zagrebu. Od 1957. do 1959. kao stipendist studira slavistiku, istočnoeuropsku povijest i germanistiku na sveučilištima u Münsteru i Erlangenu kod prof. Lettenbauera, prof. Burgera, prof. Tiera, prof. Rimscha. 1959. je godine na Filozofskom fakultetu u Erlangenu obranio disertaciju pod naslovom „Die Erlanger Liederhandschrift – Sprachliche Untersuchung“. Zatim se vraća u Zagreb gdje nastavlja raditi kao asistent, a 1962. postaje docent. 1963. godine radi kao lektor za južnoslavenske jezike i književnosti u Institutu za slavistiku Sveučilišta u Gießenu, a 1968. – kao asistent u Slavenskom seminaru Sveučilišta u Fribourgu u Švicarskoj. Tamo i habilitira s temom „Der Wortakzent in der serbokroatischen Schrift-

sprache“. U ljetnom semestru 1969. radi u Seminaru za slavensku filologiju Sveučilišta u Göttingenu u zvanju izvanrednog profesora, a već u zimskom semestru akademske godine 1969/1970. postaje redoviti profesor i direktor Slavenskog seminara Sveučilišta u Mannheimu. Tamo upotpunjuje studijski program slavistike i uvodi studij kroatistike za stjecanje magisterija znanosti. Nakon odlaska prof. Jakschea Josip Matešić unatoč stalnim financijskim poteškoćama uspijeva održati katedru. Zaslužan je za njezin razvoj i popularnost među studentima, a ubrzo uspostavlja suradnju i sa mnogim institucijama u Južnoj i Istočnoj Europi. 1973. godine pokreće inicijativu za osnivanje ogranka Društva Jugoistočna Europa (Südosteuropa Gesellschaft) sveučilišta Mannheim – Heidelberg.

Dopisni je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Kraljevske akademije umjetnosti i znanosti u Göteborgu (Švedska), član je MAPRJAL-a, društva des „Deutschen Slavistenverbandes“.

U središtu se znanstvenog interesa Josipa Matešića nalaze slavistika, frazeologija, leksikografija, frazeografija, akcentologija, pitanja južnoslavenskih književnosti i njihove

veze s ruskom književnošću. Sudjelovao je u radu mnogih znanstvenih skupova diljem svijeta, njegovi su znanstveni članci objavljivani u raznim stručnim časopisima i zbornicima.

Josip Matešić je 1978. godine u Zagrebu za trajanja Međunarodnog slavističkog kongresa izabran za prvog predsjednika Komisije za slavensku frazeologiju pri Međunarodnom slavističkom komitetu i tu je funkciju obnašao punih 25 godina, nakon čega postaje njenim počasnim predsjednikom. 1981. je godine u Mannheimu organizirao prvi međunarodni znanstveni skup o slavenskoj frazeologiji. Dok je bio predsjednik Komisije, održane su brojne konferencije na različite frazeološke i frazeografske teme, tiskani su mnogi zbornici sažetaka i radova.

Njegovom zaslugom Mannheim postaje frazeološkim centrom u kojem djeluje Manhajmska frazeološka škola. Tamo nastaju i pionirska frazeografska djela: uz pomoć svojih suradnika Josip Matešić sastavlja prvi jednojezični frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika (1982), te *Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik* (1987), a uređuje i *Rusko-njemački frazeološki rječnik (Russisch-Deutsches Phraseologisches Wörterbuch, 1999)*. Objavljuje i brojne znanstvene članke na različite frazeološke teme: frazeološka sinonimija i varijantnost, poredbeni frazemi, stil frazema, komunikacijska funkcija frazema, s različitih aspekata uspoređuje hrvatsku frazeologiju s frazeologijom drugih slavenskih (uglavnom ruskoga) i neslavenskih (najviše njemačkoga) jezika, bavi se frazemima u književnim djelima.

Značajan je i leksikografski rad Josipa Matešića. Sastavio je prvi i zasad jedini odostražnji rječnik hrvatskoga jezika (1965–1967), a jedan je od autora i redaktor velikoga *Njemačko-hrvatskoga univerzalnog rječnika* (2005). U jednoj je knjizi i u mnogim člancima obrađivao akcentološke teme.

U mnogim se člancima bavio i govorom svoga požeškoga kraja, pa tako, između ostaloga, obrađuje teme ktetika i etnika požeškoga kraja, refleksa jata u govoru požeškoga kraja, akcenta i kvantiteta u govoru Požeške kotline itd.

Josip Matešić pokazuje interes i za književne teme, pa se bavi pitanjima južnoslavenskih književnosti u usporedbi s ruskom: Hrvatski narodni preporod i ruska književnost, hrvatska drama i L. N. Tolstoj, hrvatska moderna i F. M. Dostojevski, a piše i o recepciji nekih južnoslavenskih pisaca na njemačkom govornom području itd.

Josip Matešić je predavao mnogim generacijama studenata slavistike u različitim zemljama (Hrvatska, Njemačka, Švedska, SAD, Kanada, Australija), a pod njegovim su mentorskim vodstvom napisani mnogi magistarski radovi i doktorske disertacije. Kao gostujući profesor održavao je nastavu na mnogim europskim sveučilištima, u Australiji, Kanadi i SAD-u.

Проф. Желька Финк (Загреб), член Фразеологической комиссии

Проф. Харри Вальтер (Грайфсвальд), председатель Фразеологической комиссии

Проф. В. М. Мокиенко (С.-Петербург), почетный председатель Фразеологической комиссии